

Nieuw Guinea geschied

→ H 113.30

Aantekening:

Internationale gevolgen van een mislukking der Nieuw-Guinea Conferentie.

△ bijna

Gezien de ernstige spanningen en de onoverbrugbare tegenstelling tussen de standpunten van beide partijen ter conferentie, is het noodzakelijk om zich de gevolgen van een mislukking der conferentie voor ogen te stellen, teneinde daartegen tijdig op publicitisch en ander gebied de nodige maatregelen te kunnen nemen:

1. De grondslag voor de huidige onthouding van internationale bemoeienis is de algemeen aanvaarde these, dat het vraagstuk allereerst in rechtstreekse onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië tot oplossing moet worden gebracht. Constateren beide partijen bij de mislukking der conferentie, dat verder onderhandelingen tussen hen hierover geen nut hebben, dan is daarmee de weg voor een spontane danwel een gevraagde internationale bemoeienis uitgelokt.
2. Van Indonesische zijde wordt reeds voortdurend internationaal stemming gemaakt ten gunste van een overdracht van Nieuw Guinea aan Indonesië; rekening moet worden gehouden met een sterke verhoging van de agitatie op internationaal vlak na de mislukking van de conferentie. Vooral de Aziatische mogendheden zullen hiervoor niet ongevoelig blijken.
3. Na de mislukking van de conferentie kan hetzij Nederland hetzij Indonesië hetzij een der andere staten de aandacht van de Verenigde Naties voor het Nieuw Guinea conflict vragen. Daartoe bestaat te eerder aanleiding omdat ook andere onopgeloste aspecten van het Indonesische vraagstuk tengevolge van de bemoeienis van de Veiligheidsraad en de aanwezigheid van de UNCI op gemakkelijke wijze voor de Verenigde Naties kunnen worden gebracht.
4. Bedreiging van de internationale vrede en veiligheid kunnen na mislukking van de Nieuw Guinea conferentie op verschillende wijzen ontstaan.
  - a. door boycott-actie en moorden op de Nederlandse en in het algemeen Europese gemeenschap in Indonesië;
  - b. door infiltratie en militaire activiteit van Indonesische zijde op Nieuw Guinea.

- c. door een actief ingrijpen van Australië op Westelijk Nieuw Guinea, teneinde te voorkomen dat dit door de Indonesiërs wordt bezet.
- d. door het opzeggen van de Nederlands-Indonesische Unie van de zijde van Indonesië, waardoor den grote mate van politieke en economische onzekerheid ontstaat.

5. Tengevolge van de bovengeschetste toeneming van de spanning zal de internationale gemeenschap waarschijnlijk genoopt worden zich met het Indonesische probleem te gaan bemoeien. Het valt niet te verwachten dat deze bemoeienis tot een overwinning of zelfs een handhaving van het Nederlandse standpunt zal kunnen leiden, omdat evenals bij het hoofd-Indonesische probleem zelf de internationale wereld in het algemeen gesproken veel groter belang heeft om het Indonesische probleem standpunt te ontzien dan het Nederlandse. Het is dus ons eigen belang om een dergelijke internationale tussenkomst in zo goed mogelijke kanalen te leiden of te voorkomen.

6. Elke internationale tussenkomst kan alleen maar worden voorkomen door tijdig zodanige concessies te doen bij de onderhandelingen, dat de mislukking daarvan niet aan Nederland kan worden toegeschreven en dat een situatie wordt geschapen, waarin een bepaalde internationale druk op de Indonesische Regering om mede te helpen om de zaak tot een oplossing te brengen mogelijk is.

7. De aard en de vorm van de mogelijke concessies behoeven hier niet nader te worden omschreven. In de voorgaande nota's over het Nieuw Guinea vraagstuk is dit op afdende wijze uiteen gezet.

8. Mocht de Regering hiertoe niet kunnen besluiten dan is in ieder geval noodzakelijk om het initiatief te nemen teneinde de internationale interventie in redelijke kanalen te leiden. Het meest aangewezen middel daartoe schijnt een inschakeling vanwege Nederland van de UNCI, niettegenstaande de telerustellende ervaringen, die Nederland heeft opgedaan bij het inschakelen van de UNCI voor de oplossing van het probleem der Ambonese militairen e.d. Tengevolge van het ontbreken van feitelijke machtsmiddelen

aan de UNCI en gezien de zeer aarzelende mentaliteit van de leden kan hiervan geen definitieve oplossing worden verwacht, hoogstens een uitstel van ongewenste politieke ontwikkelingen en van de campagne tegen de bedreiging van de levens en de veiligheid van de Europeanen.

9. Nederland zal de Nieuw Guinea kwestie bij de Veiligheidsraad aanhangig kunnen maken en kunnen verzoeken om met het oog op de behandeling van dit vraagstuk de samenstelling van de UNCI in dier voege te veranderen dat de beide partijen opnieuw een lid kiezen, die dan gezamenlijk een neutrale derde zullen aanwijzen. Het is in dit geval waarschijnlijk dat Indonesië India zal kiezen, terwijl Nederland zich bij België zou kunnen houden. Tegesamen zouden deze beide echter waarschijnlijk niet de Verenigde Staten, doch b.v. Canada als neutrale derde kunnen kiezen.

10. Het bezwaar van deze procedure is echter dat op die wijze slechts de behandeling van het probleem wordt uitgesteld en, hetgeen ook het geval zou kunnen zijn, wanneer beide partijen over uitstel rechtstreeks een beslissing konden bereiken. Dit uitstel zal voor Nederland ~~het~~ bestaan van de aanzienlijke kosten voor het behoud van Nieuw Guinea doen voortduren, terwijl daaruit geen enkel economisch of ander voordeel kan voortvloeien, omdat niet valt in te zien op welke wijze de agitatie van Indonesië over dit eiland tot rust kan komen.

Concluderend moge worden opgemerkt, dat de gevaren van internationale agitatie ~~over~~ Nieuw Guinea voor Nederland en Nederland's positie in de wereld bepaald niet mogen worden onderschat en dat deze naar het oordeel van het Departement van Buitenlandse Zaken niet opwegen tegen de hoogst denkbeeldige voordelen van het vasthouden aan een 100% Nederlandsche souvereiniteit over Nieuw Guinea. De stemming in den lande over deze aangelegenheid is het gevolg van de kunstmatige agitatiecampagne van bepaalde politieke partijen en ~~wordt~~ ^{wordt} geenszins in ^{een deel} het Nederlandse volk gedragen of gerealiseerde overtuiging. Uit dien hoofde schijnt het voor de Minister van Buitenlandse Zaken afgezien van politieke overwegingen noodzakelijk dat in de Ministerraad of zelfs in de Kamer zeer duidelijk wordt gesteld dat de internationale politieke gevolgen van een

vasthouden aan het standpunt van Nederland inzake Nieuw Guinea voor Nederland's positie in de wereld hoogst schadelijk kan zijn en dat het derhalve niettegenstaande onze overtuiging dat wij het beste met Nieuw Guinea voor hebben en dit land tot ontwikkeling kunnen brengen, wenselijk is om in ieder geval een compromis-oplossing na te streven, die voor de Indonesiërs aanvaardbaar is.

